

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 86 0 P 039497 21 Rev 2
Banjaluka, 09.11.2021. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija: Tanje Bundalo, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Gorjane Popadić, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice P.S.1, rođena P., kći R. iz M., koju zastupa punomoćnik I.A., advokat iz M., protiv tuženog J.S., sin Đ., iz K.P., koga zastupa punomoćnik Ž.B., advokat iz Š., radi utvrđenja prava svojine po osnovu sticanja u braku, vrijednost predmeta spora: 50.000,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 039497 21 Gž 3 od 19.5.2021. godine, na sjednici održanoj dana 09.11.2021. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 039497 15 P 2 od 05.12.2019. godine utvrđeno je da je tužiteljica, zajedno sa tuženim, izvršila adaptaciju stambeno porodične kuće, koja je izgrađena na parceli označenoj sa k.č. br. 1335, upisana u Pl. br. 628 k.o. K.P., na imenu tuženog sa 1/1, i to tako što su od zajedničkih sredstava u prizemlju kuće skinuli lamperiju sa zidova, zidove gletovali i ofarbali, a u kuhinji stavili zidne pločice u površini od 25 m², podne pločice u površini od 30 m², na spratu kuće postavljen laminat u svim sobama i hodniku, zidovi u dvije sobe gletovani i ofarbani, a u velikoj sobi i hodniku stavljena fasada na zidove i ofarbani zidovi, potom postavili komplet PVC stolariju na kući, te ugradili centralno grijanje na plin, postavljeni radijatori, cijevi, peć na plin, cisterna za plin kao i ostali materijal za grijanje, a u kupatilu je izvršeno kompletno renoviranje, tako što su promijenjene cijevi za vodu, postavljene keramičke zidne i podne pločice, i keramička WC školjka, zatim masažna kada „jakuzi“, ormarić za kupatilo sa ogledalom i umivaonikom, i bojler, kao i postavljanje venecijanere i klupica od granita i mermera na prozorima sa unutrašnje i vanjske strane kuće, te je izvršena adaptacija poslovnog prostora – prodavnice, u kojoj su zajednički ugradili klima uređaj, zatim postavili željeznu ogradu ispred prodavnice, postavili staklo i pokrili limenim (plastificiranim) pločama, čija ukupna vrijednost uložениh sredstava za adaptaciju kuće i poslovnog prostora iznosi 28.849,15 KM, te je slijedom toga utvrđeno da tužiteljici na ime njenog udjela u sticanju zajedničke imovine u braku sa tuženim, koja se sastoji u adaptaciji predmetne stambeno porodične kuće, i poslovnog objekta, pripada 1/2 uložениh novčanih sredstava, pa je tuženi obavezan da tužiteljici, na ime njenog dijela, isplati iznos od 8.424,57 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do isplate (stav prvi).

Dalje je utvrđeno da je tužiteljica zajedno sa tuženim na nekretnini označenoj sa k.č. br. 410/3 i 1336/2, upisane u Pl. br. 628 k.o. K.P., na imenu tuženog sa 1/1, zasadila 870 stabala jabuke, te 36 stabala raznih sadnica voća (dunja, višnja, trešnja, šljiva i kruška viljamovka), zatim postavljena ograda oko cjelokupne nekretnine, te postavljen betonski špalir za sve redove sadnica, sprovedeno navodnjavanje po sistemu kap po kap, dovedena voda i nabavljen motor

za navodnjavanje, čija je ukupna vrijednost 5.361,30 KM, pa je utvrđeno da udio tužiteljice na navedenim stablima voća, kao i na postavljenoj ogradi oko cjelokupne nekretnine te postavljenom betonskom špaliru za sve redove sadnica, za sprovedeno navodnjavanje po sistemu kap po kap, za dovedenu vodu i nabavljenom motoru za navodnjavanje, iznosi 1/2, a što je tuženi dužan priznati i tužiteljici na ime ovog njenog dijela isplatiti novčani iznos od 2.680,65 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate (stav drugi).

Trećim stavom iste presude je utvrđeno da je tužiteljica u bračnoj zajednici sa tuženim stekla zajedničku imovinu – bračnu tekovinu na pokretnim stvarima i to: jedan atomizer za prskanje voća, jedan trimer, i jednu frezu za voćnjak, te jedan televizor, električni pijano – klavir, dvije ikone, kožnu garnituru – trosjed, dvosjed i fotelju, stolić, 10 stolica, jedan veliki sto, jedan okrugli sto, kuhinju sa svim elementima, frižider, mašinu za suđe, električnu peć, četiri komada tepiha, jedan komplet posuđa „Zepter“, escajg za 12 osoba, jedan komplet „Zepter“ šerpi, mašinu za veš, jedan kompjuter sa monitorom ravni ekran, jedan zamrzivač, jedan televizor u dječijoj sobi, policu za obuću, jedan plakar garderobni, komplet dječije sobe, dva kreveta, dva ormara, dvije komode i jedan radni sto, sve u ukupnoj vrijednosti od 7.597,38 KM, kao i novčanu ušteđevinu u iznosu od 20.000,00 evra, pa je utvrđeno da udio tužiteljice na navedenim pokretnim stvarima i novčanim sredstvima iznosi 1/2, što je tuženi dužan priznati.

Obavezan je tuženi da tužiteljici isplati iznos od 10.000,00 evra na ime vrijednosti njenog dijela u novčanim sredstvima, što pretvoreno u konvertibilne marke iznosi 19.500,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od dana podnošenja tužbe do isplate (stav četvrti).

Petim stavom iste presude, u preostalom dijelu, preko dosuđenih iznosa, te u dijelu kojim je traženo da se obaveže tuženi da tužiteljici isplati novčani iznos od 3.798,69 KM na ime njenog udjela od 1/2 u vlasništvu pokretnih stvari pobrojanih u trećem stavu presude, zahtjev je odbijen kao neosnovan.

Obavezan je tuženi da tužiteljici, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 3.443,46 KM (stav šesti).

Sedmim stavom je obavezana tužiteljica da P.S.2. i P.S.3, na ime troškova parničnog postupka, isplati iznos od 2.250,00 KM.

Presudom Okružnog suda u Doboju broj: 86 0 P 039497 21 Gž 3 od 19.5.2021. godine, žalbe tužiteljice i tuženog su odbijene i prvostepena presuda potvrđena u prvom, drugom, šestom i sedmom stavu njene izreke, kao i u petom stavu izreke iste presude u dijelu kojim je preko dosuđenih iznosa odbijen zahtjev tužiteljice koji se odnosi na utvrđenje adaptacije porodične kuće, sadnje voća, postavljanja ograde i sprovođenja navodnjavanja, te je konstatovano da prvostepena presuda ostaje neizmjenjena u dijelu koji se odnosi na odbijanje zahtjeva tužiteljice da se obaveže tuženi da joj na ime naknade jedne polovine novčane protuvrijednosti pokretnih stvari isplati iznos od 3.798,69 KM (dio petog stava izreke), kao i u dijelu kojim je utvrđeno da zajedničku imovinu parničnih stranaka čini ušteđevina od 20.000,00 evra i navedene pokretne stvari, kao i da jedna polovina pripada tužiteljici, te tuženi obavezan da jednu polovinu iznosa ušteđevine, odnosno njegovu protuvrijednost u iznosu od 19.500,00 KM, isplati tužiteljici sa pripadajućom kamatom (stav treći i četvrti izreke presude).

Blagovremenom revizijom tuženi pobija drugostepenu odluku u dijelu kojim mu je nametnuta obaveza isplate naprijed navedenih novčanih iznosa, u ukupnom iznosu od 30.605,22 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom, zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom da se pobijana presuda preinači tako da se zahtjev tužiteljice u navedenom dijelu odbije, ili da se ukine i predmet vrati drugostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužiteljica nije odgovorila na reviziju.

Revizija nije osnovana.

Prije svega treba reći da je u ovom postupku, ranijom drugostepenom presudom od 26.6.2020. godine, po žalbama stranaka izjavljenim protiv navedene prvostepene presude, odlučeno tako da je žalba tužiteljice odbijena i prvostepena presuda u odbijajućem dijelu sadržanom u petom stavu njene izreke, kao i u trećem stavu izreke koji se odnosi na pokretne stvari u ukupnoj vrijednosti od 7.597,38 KM, potvrđena; žalba tuženog odbijena i prvostepena presuda potvrđena u četvrtom stavu njene izreke, u dijelu kojim je utvrđeno da zajedničku imovinu stranaka čini i novčana ušteđevina u iznosu od 20.000,00 evra i da udio tužiteljice iznosi 1/2, što je tuženi dužan priznati, te tužiteljici isplatiti iznos od 10.000,00 EVRA, što pretvoreno u konvertibilne marke iznosi 19.500,00 KM; žalba tuženog uvažena i prvostepena presuda u šestom stavu njene izreke preinačena tako da je obavezana tužiteljica da tuženom naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 4.149,64 KM; te je, povodom žalbe tuženog i po službenoj dužnosti, ukinuta prvostepena presuda u prvom i drugom stavu njene izreke, jer je drugostepeni sud našao da se radi o presuđenoj stvari.

Protiv te drugostepene presude reviziju je izjavila samo tužiteljica, koja je djelimično usvojena i odlukom ovog suda od 09.02.2021. godine, ta drugostepena presuda je ukinuta u dijelu kojim je potvrđena prvostepena presuda u odluci o odbijanju preostalog dijela zahtjeva, preko dosuđenih iznosa, u dijelu kojim je odlučeno o troškovima postupka i u dijelu kojim je povodom žalbe tuženog i po službenoj dužnosti ukinuta prvostepena presuda (u prvom i drugom stavu izreke), zbog pogrešnog zaključka da se radi o presuđenoj stvari, te je u tom dijelu predmet vraćen drugostepenom sudu na ponovno suđenje, nakon čega je drugostepeni sud donio novu odluku koja se sada pobija revizijom.

Tuženi protiv te drugostepene presude nije izjavio reviziju. Proizlazi da je prvostepena presuda postala pravosnažana u dijelu kojim je utvrđeno da zajedničku imovinu stranaka čini i novčana ušteđevina od 20.000,00 evra i da udio tužiteljice iznosi 1/2, te tuženi obavezan da tužiteljici isplati 10.000,00 evra, odnosno protuvrijednost u iznosu od 19.500,00 KM, jer je u tom dijelu odbijena žalba tuženog i prvostepena presuda potvrđena. Iz tog razloga se ovaj dio nižestepenih presuda ne može više pobijati ni redovnim ni vanrednim pravnim lijekovima, pa se navodima revizije kojima se samo paušalno ospirava valjanost nižestepenih presuda u ovom dijelu, dalje neće baviti ovaj sud.

Saglasno izloženom, predmet spora u ovoj fazi postupka je zahtjev tužiteljice da se utvrdi da je zajedno sa tuženim izvršila adaptaciju stambeno porodične kuće (bliže opisane u stavu prvom izreke prvostepene presude) i da su ti radovi koštali 50.000,00 KM; da je zajedno sa tuženim na parcelama (bliže opisanim u stavu drugom izreke prvostepene presude) podigla voćnjak, sprovela navodnjavanje i ogradila ga i da su ti radovi koštali 17.370,00 KM; da se utvrdi da je njen udio u svim tim radovima 1/2 što je tuženi dužan priznati i tužiteljici na ime ovog njenog dijela isplatiti odgovarajuće novčane iznose sa pripadajućom kamatom.

U toku postupka je utvrđeno: da su parnične stranke zasnovale vanbračnu zajednicu ...1991. godine, da su se vjenčali ...1992. godine i da je brak razveden pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Modriči broj: 86 0 P 035944 15 P od 04.11.2015. godine; da su stekli dvoje djece; da su u toku braka izvršili adaptaciju stambenog objekta (u kojem su živjeli), koji je bio vlasništvo oca tuženog i koji je kasnije naslijedio tuženi; da su zasadili voćnjak na parcelama koje su takođe bile u vlasništvu oca tuženog a kasnije ih je tuženi naslijedio; da su za vrijeme trajanja bračne zajednice oboje bili zaposleni i ostvarivali prihode po osnovu rada.

Dalje je utvrđeno, na osnovu nalaza i mišljenja vještaka građevinske struke, da građevinska vrijednost izvedenih radova i ugrađenog materijala na postojećem stambeno-poslovnim objektu iznosi ukupno 28.849,15 KM i da su troškovi sadnje voćnjaka, na površini od 0,37 ha, kako je našao vještak poljoprivredne struke, iznosili 5.361,30 KM, odnosno 6.426,90 KM ako se računaju i radovi koje je pri sadnji i održavanju voćnjaka izveo samo tuženi.

Tužiteljica je konačno uređenim zahtjevom, po osnovu ulaganja u adaptaciju kuće, tražila iznos od 25.000,00 KM, a po osnovu ulaganja u sadnju voćnjaka, iznos od 8.685,00 KM.

Ranijom presudom iz ovog postupka od 13.4.2018. godine, takav zahtjev tužiteljice je odbijen zbog nedostatka pasivne legitimacije na strani tuženog, budući da su i kuća i voćnjak bili svojina tuženikovog oca, a ne tuženog. Ta presuda je potvrđena presudom drugostepenog suda od 04.11.2018. godine u navedenom dijelu, a ukinuta i vraćen predmet na ponovno suđenje, u dijelu kojim je odlučeno o drugim zahtjevima tužiteljice, uz konstataciju da tužiteljica zahtjev za isplatu navedenih ulaganja, može postaviti prema ocu tuženog u čije nekretnine je i izvršeno ulaganje.

U toku ponovnog postupka otac tuženog je umro, pa njega više nije bilo moguće tužiti. Tužiteljica je uredila tužbu tako što je u pogledu ovog dijela zahtjeva kao tužene označila njegove nasljednike, to jeste, njegove sinove - tuženog i drugog sina, P.S.2, te suprugu P. S.3. Kako se dalje pokazalo nespornim da je predmetnu kuću i voćnjak naslijedio tuženi, o čemu svjedoči i rješenje o nasljeđivanju od 22.02.2019. godine, tužiteljica je povukla tužbu u odnosu na ostale (otuda njena obaveza, sadržana u stavu sedmom prvostepene presude, da im naknadi troškove parničnog postupka).

Od ovog dijela zahtjeva tuženi se branio prigovorom presuđene stvari, ističući da je ranijom, naprijed navedenom, presudom takav zahtjev tužiteljice pravosnažno odbijen. I sada, u reviziji, takvim prigovorom osporava ispravnost nižestepenih presuda u ovom dijelu.

Tvrđnja revidenta da se radi o presuđenoj stvari, nije osnovana. Ovo iz razloga koji su navedeni u ranijoj presudi ovog suda od 09.02.2021. godine u čijem obrazloženju je rečeno: Da bi se utvrdilo postoji li sadržajni identitet između određenih sporova (radi li se o presuđenoj stvari), bitna su dva elementa: subjektivni – stranke, i objektivni – tužbeni zahtjev, odnosno predmet spora. Pored toga, za utvrđenje identiteta parnica značajno je i činjenično stanje na kojem se temelji tužba i tužbeni zahtjev. Činjenični kompleks na kome je zasnovana presuda obuhvaćen je u cjelosti pravosnažnošću dispozitiva, pa se na istom kompleksu činjenica ne može više graditi sadržajno isti tužbeni zahtjev. Međutim, pravosnažna presuda kojom se odbija zahtjev zasnovan na određenom kompleksu činjenica, ne predstavlja zapreku da se u novoj parnici ponovo istakne tekstualno isti zahtjev i prema istom tuženom, ako se on ovog puta pravda bitno drugačijom činjeničnom osnovom koja nije bila iznesena u ranijoj parnici, jer bi u protivnom, stranka bila definitivno onemogućena u ostvarivanju cjelovite zaštite svojih prava. U konkretnom slučaju radi se o drugačijem činjeničnom stanju na kojem se sada temelji navedeni dio tužbenog zahtjeva. Tuženi je (nakon donošenja ranije prvostepene presude u ovom postupku) nekretnine (kuću i voćnjak) koje su ranije pripadale njegovom ocu, u čiju adaptaciju i sadnju su ulagali sredstva i parnične stranke (temeljem čega tužiteljica traži novčanu naknadu od jedne polovine uloženi sredstava), stekao nasljeđivanjem. Radi se o činjenici koja nije isticana, nije čak ni postojala, u postupku koji je prethodio donošenju ranije presude od 13.4.2018. godine, pa se ne radi o presuđenoj stvari, kakvu ima u vidu odredba člana 67. stav 1. tačka 4) i člana 196. stav 2. Zakona o parničnom postupku ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 58/03, 85/03, 63/07, 49/09 i 61/13 – u daljem tekstu: ZPP).

Odredbom člana 273. stav 4. Porodičnog zakona („Službeni glasnik RS“ broj: 54/02, 41/08 i 63/14 – u daljem tekstu: PZ) propisano je da bračni supružnik koji je svojim radom u toku bračne zajednice doprinio održavanju i povećanju posebne imovine drugog bračnog supružnika, može tužbom zahtijevati da mu drugi bračni supružnik da odgovarajuću naknadu u novcu.

Predmetni kuća i voćnjak, nema sumnje, sada predstavljaju posebnu imovinu tuženog (član 270. stav 7. PZ). Nije sporno da su tužiteljica i tuženi, još u vrijeme kada su ove nekretnine pripadale tuženikovom ocu (koje je tuženi kasnije naslijedio, pa su postale njegova posebna imovina), ulagali sredstva kojima su povećali njihovu vrijednost. Visina tih ulaganja je utvrđena vještačenjem po vještaku građevinske struke (za vrijednost adaptacije kuće) i po vještaku poljoprivredne struke (za vrijednost radova izvršenih pri formiranju i sadnji voćnjaka). Tako utvrđena visina se ne osporava ni revizionim navodima.

Kod takvog stanja stvari, pravilno su nižestepeni sudovi, temeljem odredbe člana 273. stav 4. u vezi sa članom 272. stav 1. PZ, obavezali tuženog da tužiteljici isplati polovinu vrijednosti uložениh sredstava.

Zaostavština umrlog lica prelazi po sili zakona na njegove nasljednike u trenutku njegove smrti, kako propisuje odredba člana 153. Zakona o nasljeđivanju („Službeni glasnik RS“ broj: 1/09, 55/09, 91/16 i 82/19), pa upis prenosa prava svojine, sa ostavioca na nasljednika, u odgovarajuće javne evidencije, nema konstitutivni karakter, kako pogrešno tvrdi revident. Tuženi je tako (nasljeđivanjem) stekao predmetne nekretnine od svog oca, o čemu svjedoči i rješenje o nasljeđivanju od 22.02.2019. godine. Po ovom osnovu svojina se stiče smrću ostavioca, pa okolnost da tuženi nije upisan u zemljišnu knjigu (nego samo u posjedovni list) kao vlasnik navedenih nekretnina, suprotno tvrdnji revidenta, ne dokazuje da nije njihov vlasnik. Uostalom, čak i da se radi o vanknjižnom vlasništvu tuženog na predmetnim nekretninama, zahtjev tužiteljice bi bio osnovan u ovom dijelu.

Prema navedenom, pobijana presuda nema nedostataka na koje se ukazuje revizijom, niti onih na koje sud pazi po službenoj dužnosti, pa je, na osnovu odredbe člana 248. ZPP, odlučeno kao u izreci.

Predsjednik vijeća
Tanja Bundalo

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić